

*Хіба б я зміг без тебе
жити,
Моя Вітчизно, краю мій*

Пінчук М. К.

Микола Кирилович Пінчук

Літературознавець, музейник і краєзнавець.

Народився 27.01.1936 року в с. Степань Сарненського району Рівненської області.

Після закінчення Степанської середньої школи вступив на філологічний факультет Дрогобицького педінституту ім. Івана Франка, який закінчив у 1959 році. Працював у Шацькій райгазеті і Гупалівській школі на Волині. Переїхавши у Степань, учителював, працював завучем, директором восьмирічної школи.

З 1973 р. був директором Степанського історико-краєзнавчого музею.

Микола Пінчук був освіченим, закоханим в рідний Степань, поліський край, поетичне слово.

Микола Кирилович є автором поетичних рядків, книг про рідний край “Бурштинове намисто”, “Сходження на голгофу”. Друкував свої вірші у районних та обласних газетах.

У 1994 році Микола Пінчук готував до друку книгу з усією історією Степаня “Вал над Горинню” та збірку власних поезій “Гіркий полин”. Остання вийшла з друку вже після його смерті у 2004 році.

З 1970 по 1972 р. Микола Пінчук керував гуртком “Червоні слідопити” при Степанському будинку піонерів.

Основна мета гуртка – встановлення імен солдатів, які загинули за визволення Степаня від німецьких окупантів, виявлення переписки з родичами загиблих, збирання даних для Книги Пам'яті про степанців, які загинули в 1941-1945 роках.

На фото Пінчук М. К. під час роботи гуртка
“Червоні слідопити”

Моє село

Село моє, напевно лиш на мить,
Колись спочити сіло при дорозі...
Горинь так величаво плине в світ...
Дрімають верби на облозі,
А луг п'янить так щемним трунком трав,
Ліси співають пісню колискову,
Де річки зігнутий рукав,
Ведуть із полем щедрю розмову.
Хіба ж підеш від цього дива-світу?
Стоїть село моє у щедрім цвіті.
Стоїть віки - зимою йде у літо
І долю сонячну так радісно співають.

Рум'яниться калина
В засніженому лузі
І ніжно щось шепоче
Берізочці - подрузі
Бо та, напевно, знає,
Що урожай та на славу,
Що стрічку вже влітають
І косу золотаву
Що коровай весільний
Прийшов в селянську хату
І заберуть калину
Щоб вінця увінчати
Рум'яниться калина
Над сніговою синню
І лине спів весільний
Над річкою Горинню.

Розцвітають жита

Розцвітають жита, половіють жита,
Наливається щедрістю колос
Йду в розквітлі свої я найкращі літа
На ваш поклик, на рідний ваш голос
Рідне поле моє і сади, й солов'ї
Батьківщина моя колискова
Моє серце і праця, і пісня - твої
За тебе і життя я віддати готовий.

Творці часопису

Подарував промінчик тепла та доброти

Я з совістю своєю у згоді,
Та при нагоді
Її краю на шматки.
І сумнівів, немов пастки,
Приходять інколи ночами...

Так писав один із творців нашого часопису, славетний газетяр, активний громадський кореспондент Микола ГОРИНЬ (ПІНЧУК). Узяв цей псевдонім, бо народився й виріс на березі синьої красуні-Горині, що слугувала йому джерелом снаги до життя й натхнення до творчості. Це була багатогранна й надзвичайно обдарована людина. Безмежним було як коло його уподобань, так і занять. Учителів української мови та літератури захоплювався етнографією та фольклором, філателією й боністикою (наука, що вивчає паперові грошові знаки (бони) як історичні документи й визначає їхню колекційну цінність), історією та краєзнавством. Любив подорожувати, фотографувати й писав, писав...

Сторінки місцевої газети частенько публікували його матеріали в 60-90 роки минулого століття. Друкуватись почав ще з 1956-ого, у студентські роки. Це був краслюб, життєлюб, надзвичайно добра й небайдужа людина. Його статті в районному часописі теж були чималою й багатогранні. То репортажі про будні степанських робітників й аграріїв, то їх трудові дарунки до чергової річниць Жвотня, портрети окремих односельців.

Микола Горинь ніколи не стояв осторонь різноманітних подій у рідному селищі. Мав власну життєву позицію, постійно вів боротьбу проти неправди, безгосподарності й інших негараздів нашого суспільства. З його статей можна почерпнути відомості про деяких з близь-

ку минувшину, фольклор й етнографію, легенди й перекази, мовне середовище краю, долю видатних земляків. Його публікації з'являлись не тільки в районній, але й обласній і центральній пресі, транслювалися по радіо. Цікаво, що Микола Горинь не лише забезпечував газету матеріалом, але й підтримував «районку» матеріально в скрутку хвилину — в його домашньому архіві натрапила на квитанцію (50 крб. — призначення внеску: допомога газеті).

Ця людина просто випромінювала доброту й тепло. Вдячна долі, що один із таких промінчиків дістався й мені. Адже перші літературні спроби, як прозові, так і віршовані, зробила з його допомогою у шкільній літературній студії, керівником якої він був. Досі зба-

ригаю свій перший вірш до шкільного ювілею й оповідання «Коли людина перестане стріляти в свою подобу?».

Поетія бриніла не лише в його душі — поетичністю було саме його життя. Зі своєю дружиною познайомився в мальовничому Шацьку. Українка, емігрантка з Аргентини, яка народилася у Парагваї, з незвичним іменем Порфирія теж мала поетичну натуру. Їх обійстя завжди потопало у квітах, навіть на склі вікон вони розцвітали, намальовані нею. Порфирія подарувала чоловікові двійко діток. І чи то так вдало дали їм імена, чи то вони зробили їх такими, бо донечка Ліля — грація з білвєк з маминим рум'янцем, а синчик — ну циста тобі лілея. А синчик Васильок — з оченятами синіми, як волоски, під золотавим, як поле стиглої пшениці, чубчиком. Край берега гойдалися на срібних хвиляхках припнуті їх два човни. Плоскодонка розмальована зеленими стеблами з білими лілями, серед яких красувався напис «Лілія». А видовбаний вербовий човник завітаний намальованими блакитними волосками з написом «Васильок».

Часто подружжя з малюками плавало кудись на котромусь зі своїх човнів по дзюркотливій срібноплинній Горині, а коли повертались, мама завжди в руках тримала квіти — чи то декілька білих водяних лілій, чи пучок небесно-голубих незабудок або пишний букет польових ромашок. У Миколі в голові, напевно, роїлись нові образи, а в записнику — пара-друга сажікописаних поезій.

«Його вірші пахнуть лісом», — так писав про поетичність Миколи Кириловича Леонід Куліш. У мене ж свої асоціації — відчуваю запах свіжонадоеного молока, яке мама щойно налила мені повний куваль. На ньому зверху — пишна шапка густої піни. Під тепличку з абрикоса-

ми піни лопаються просто перед моїм обличчям і ніжно лоскотують носа. Випаваю до дна. Залишки піни осідають білими вусиками на верхній губі, і ми з мамою весело сміємось з цього. Його ліризм — це образ і пісня мого дитинства, близькі й дорогі, до болю знайомі, бо ходила тими ж стежками, хлопалась у тих самих хвиляхках, той же рясст топтала.

Його «Журавку» поклав на музику випускник нашої ж школи Віктор Торчик. Тепер думаю, чи не від неї взяв свою назву відомий нам танцювальний колектив? Тематика поетичних творів Миколи Пінчука різноманітна. В його доробку є прекрасні вірші, присвячені жінці, матері-трудівниці, про кохання, вірність, молодість, неоповторну красу рідної Степанщини, любов до Батьківщини. Темі війни, героїзму, солдатським умовам приурочені роботи, що ввійшли до збірки «Гіркий полин». Результатом довгої та кропіткої праці стала його книга «Сходження на Голгофу» — оповідь про історію й нищення храмів у деревному Степані. «Видання вчить і застерігає: люди, шануймо свої святині» (В. Войтович, передмова до видання). Літературна драма «Бурштинове намисто» розгортає сторіну побуту й звичаїв поліщуків майже столітньої давності.

Та, на превеликий жаль, досі залишаються невіданими ще дві роботи Миколи Пінчука. «Вал над Горинню» — про історію Степана з княжих часів до кінця XX століття, що містить також книгу пам'яті, в котру занесені імена всіх наших односельців, які загинули в роки війни 1941-1945 років. І «Чорний ангел» — трагічні події воєнних літ, у тому числі й цікаві нариси з життя єврейської сім'ї Степана. Хочу звернутися до представників місцевої влади, односельців, колишніх учнів колег по дорі, єврейських

общин, діаспори, меценатів, просто небайдужих людей, які розуміють, що без минулого немає майбутнього, з проханням: давайте допоможемо цим творінням побачити світ (рукописи ревно оберігає донька Миколи Кириловича разом із його онуками).

Микола Пінчук став зачинателем і керівником чудового краєзнавчого музею в селищі. Під його керівництвом юні степанські слідопити встановили імена безіменних солдатів, які загинули, визволяючи Степань від німецьких окупантів, і яких вважали такими, що пропали безвісти. Багато років він досліджував історію родини Ворцелів. Усе, за що б брався, в нього виходило швидко та вміло. А його творчіх доробків вистачило б на декілька томів.

Микола Горинь (Пінчук Микола Кирилович, 1936-1994 р.р.) — відмінник народної освіти, вчитель української мови та літератури вищої категорії, член Всеукраїнської спілки краєзнавців, єдиний в області нагороджений грамотою Державного ювілейного комітету з приводу відзначення 150-річчя від дня народження Великого Кобзаря, перший лауреат регіональної премії «За відродження Волині» (1991 р.). Розповідь про цю неординарну особистість хочу завершити словами з його ж поезії, що не втраділа актуальності й у світлі сьогоднішніх подій:

...Усе віддасть земля
для тебе —
Лиш захистить не вмє себе.
На захист рідної землі,
Коли потрібно, встануть всі,
Хто споживає хліб і воду,
Хто любить її цисту вроду,
Того покличе рідна мати
Землю рідну захищати.
За чисте небо, мир у світі,
Жили щоб в щасті її діти.

Тамара СТАНКОВА.

Мені б тільки день

*Летіли журавки весною додому
Летіли журавки долаючи втому
Та видно одній вже летіти не сила
Край лісу згорнула біленькії крила.
Один день польоту до рідного поля,
Та видно не суджено, видно - не доля
Як крила згорнула журавка навіки,
Так мати свої жилавії руки...
Мені б тільки день - зостав би живою
Печуть серця згадки, немов кропивою.*

Не снилась ти мені давно
В тривожному моєму сні.
Та в серці ще твої пісні
Бринять, як струни голосні.
Чарівний яблуневий цвіт
Серед зелених ніжних віт
Бунтує серце на весь світ.
Та й згадкою весняних літ
Із снів моїх ти десь втекла
Туди, де степ і ковила.
А осінь листям замела,
Стежину, по якій ти йшла.

На фото Микола Пінчук та Микола
Ступницький, Корнюша Іван з гуртківцями

Фронтові листи

Фронтові трикутники - листи,
Написані солдатськими руками.
Для нас вони неначе ті мости,
Що час прослав невпинний поміж нами.
Збережені та й матері руками
Від рідних вісті тих воєнних літ.
Вони сьогодні в світ ідуть із нами,
Як найдорожчий в світі заповіт.

Рушники

Ранок зорі струшує в Горинь
На трави на ранкові роси
І вітерця холодна синь
Цілує верболозів коси.
О, краю мій, Полісся золоте,
Пшениця в полі де цвіте
І синій льон, як очі незабутні
Дівчині, що чекала ночі літні
Криниць твоїх невпинне джерело
Мене з дитинства у поле повело
Ростити льон на білі рушники,
Що ген відбілює дівча біля ріки,
Як ті, що в вечір зоряний, крилатий
Внесла ти до моєї хати.

9.05.85р.

На монументу Коровае А.П. павоіхаву
ішоу пагубі з Німеччыны.

Моя Вітчизна

Хіба б я зміг без тебе жити,
Моя Вітчизно, краю мій,
Де перепілки в щедрім житі
І мак в пшениці золотій,
Де пісня Лесі Українки
І Купріна палка любов,
Комбайнів радісні загінки
Й дарунки щедрії дібров.
Де пісня тиха вечорова
Й світанки юні на Горині,
І ніжна ласка твого слова,
І білі руки, і очі сині...
Хіба б я зміг би та й прожити
Без тебе, краю мій, як пісня.
Волошки сині ген у житі.
Полісся квітне так, як вишня.

Долоні матері

*Долоні матері ... їх слід
Не загубивсь у плині літ
На рушниках, що на стіні
У тих піснях, що у мені
В теплій хлібині на ослоні
У чорнобривцях у долоні.
Ту світлу пам'ять в рідній хаті
Навіки залишила мати.*

Помер Микола Кирилович Пінчук 11 грудня 1994 року в м. Рівне, а поховали його в рідному Степані.

Поезія Миколи Кириловича і досі не втратила актуальності у світлі сьогоденних подій:

*... Усе віддасть земля для тебе
— Лиш захистить не вміє себе.
На захист рідної землі,
Коли потрібно, встануть всі,
Хто споживає хліб і воду,
Хто любить її чисту вроду,
Того покличе рідна мати
Землю рідну захищати.
За чисте небо, миру світі,
Жили щоб в щасті її діти.*